

LJUBLJANSKI ČASNIK.

№ 43.

Vtorik 27. velk. Serpana

1850.

„Ljubljanski časnik“ izhaja vsak teden dvakrat, in sicer vtorik in petek. Predplačuje se za celo leto pri založniku Jožefu Blaeniku 6 gold., za pol leta 3 gold., za četert leta 1 gold. 30 kraje. Za polletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odraja še 15 kraje. Celoletno plačilo za pošiljanje po cesarski pošti znese 7 gold., za pol leta 3 gold. 30 kraje., za četert leta 1 gold. 45 kraje. — Vsaka cesarska pošta prejme naročilo in denar, in ako se na pismo zapiše, da so naročivni denarji (Pränumerationsgelder) v njem, ni treba nič postnine plačati.

Vradne naznanila.

22. augusta bo v c. k. dvorni in deržavni tiskarnici na Dunaju CXIII. del občniga deržavniga zakonika in vladniga lista in sicer za zdaj v edino nemškem izdanju izdan in razposlan.

Zapopade pod:

Št. 330. Razglas ministra kupčije od 3. augusta 1850, s katerim se odloči, da imajo stavbeni elevi, ako se porabijo stavbe pregledovati, na mesec 25 gold. stavbeniga dodatka dobivati.

Št. 331. Razglas ministra bogočastja in uka od 4. augusta 1850, s katerim se v ukazumina glade vpeljanja šolnine neistinit poziv popravi.

Št. 332. Ukaz ministra pravosodja od 17. augusta 1850, s katerim se po naj višjem sklepu od 15. augusta 1850 predpis zavolj stroškov kazenskiga ravnanja naredi.

S tem delam se bo tudi štirdeseti dokladni del izdal in razposlan, ki zapopade naj ponižniše prednašanje ministra pravice k predstoječemu pod števik 332 zapopadenemu ukazu.

Tudi 22. augusta 1850 se bo v c. k. dvorni in deržavni tiskarnici na Dunaju CXIV. del občniga deržavniga zakonika in vladniga lista in sicer za zdaj v edino nemškem izdanju izdal in razposlan.

Zapopade pod:

Št. 333. Ukaz ministra denarstva od 9. augusta 1810 od izpeljave v §. 4 najvišjiga patenta od 10. oktobra pr. l. sklenjeniga razširanjaja davka hišnih dohodkov na več poslopj in sosesk.

Dunaj 21. augusta 1850.

Od c. k. vredništva občniga deržavniga zakonika in vladniga lista.

V okolici Kamniškiga okrajniga poglavarstva so izmed 73 novih županij do 21. tega mesca v 32 županijah volitve dokončane, in izvoljeni so bili:

V Kamniku, mestu, gospod Anton Hafner, jermenarski mojster za župana, gospoda Janez Kühnel, kupčevavec, in Janez Venkovič, posestnik, za županijska svetovavca.

V Vodnicah gospod Janez Sporn, posestnik, za župana, posestniki Gašper Podgoršek iz Goliga, Matevž Zorè iz Skaručine, in Matevž Jež iz Utika za županijske svetovavce.

V Kapli vasi, posestnik Alež Kern za župana, posestnika Anton Arcè in Lukež Grantov za svetovavca.

V Mekinah posestnik France Sporn za župana, posestnika France Volk iz Mekin in Jakob Pirc iz Godeč za svetovavca.

V Nevljah posestnik Andrej Kadivec za župana, posestnika Jakob Gams in Jožef Siljenc iz Nevelj za svetovavca.

V zgornjem Tuhinji posestnik Gašper Hribar za župana, posestnika Gregor Začasnik in Andrej Kadunjec iz Tuhinja pa za svetovavca.

V š.-Martinu, v tuhinjski dolini posestnik Gregor Slapnik za župana, Anton Zorè, posestnik v š.-Martinu in Anton Pavlič, posestnik v Buč pa za svetovavca.

V Motniku, tergu, Lukež Bervar, posestnik za župana, Tomaž Pungertnik in Juri Konšek, posestnika v Motniku in v Jasovniku pa za svetovavca.

V špitaliču Jernej Humar, posestnik, za župana, Valentin Močnik, posestnik na Okrogu in Tomaž Poljanšek, posestnik na Česnicah za svetovavca.

V Domžalah Matevž Janežič, posestnik, za župana, posestnika Janez Dečman iz Stoba in France Vodnik iz Stude pa za svetovavca.

V Depali vasi Janez Jerman, posestnik za župana, France Zeichen in Mihel Keceč, posestnika v Depali vasi za svetovavca.

V Volčjem potoku, posestnik Jernej Škerjanc za župana, posestnika Janez Gerdan iz Rudnika, in France Orešnik iz Volčjiga potoka za svetovavca.

V Radomljah posestnik Juri Jereb za župana, posestnika Janez Rojic na Hudem, in Jožef Jerman iz Radomelj za svetovavca.

(Konec sledi.)

19. dne vel. Serpana t. l. so bili v novo ustanovljeni Borovniški soseski pod vodstvom c. k. okrajniga poglavarja Tomaža Glančnika srenjske odbornike in njihne namestnike zvolili, izmed katerih so bili potem drugi dan, t. j. 20. t. m. obče spoštovani dosadanji župan Martin Suhadolnik enoglasno kot novi soseskini župan, posestnika in sosesčana Lorenc Verbič in Matevž Telban, ktera tudi oba dobro sloveta, s čezpolovičnostjo glasov kot soseskina svetovavca Borovniške soseske izvoljeni.

Po končani volitvi in veliki maši so trije izvoljeni v Borovniški farni cerkvi pričali velike množice ljudstva in o streljanju z možnarji gospodu fajmostru Janezu Skubicu očitno in slovesno svojo prisego storili.

V povišanje te slovesnosti je Bistriški grajšak, gospod Anton Gale trem novim izvoljenim veliko kosilo napravil, pri katerim so na zdravje njegoviga veličastva cesarja Franca Jožefa I. in presvitle cesarske rodovine, potem na zdravje obče spoštovaniga deželniga poglavarja gosp. Gustava grofa Korinskiga in na zdravje novo izvoljenih pili.

V Borovnici 20. vel. Serpana 1850.

Tudi v visokih hribih ležeči, samostojno ustanovljeni Rakitniški soseski so 21. t. m. srenjske odbornike in njihne namestnike in potem izmed njik posestnika Matevža Borštnika enoglasno kot župana, Tomaža Korošica in Antona Keršiča, oba posestnika, pa s čezpolovičnostjo glasov kot srenjska svetovavca izvolili. Koj po končani volitvi so trije izvoljeni v farni cerkvi v Rakitni pričali velike množice ljudstva in o streljanju z možnarji gospodu fajmostru Antonu Jugovicu

očitno in slovesno prisego storili, in s tem je bila ta srenjska volitev končana.

V Rakitni 21. vel. Serpana 1850.

Na 22. dan t. m. v novo ustavljeni Presarski soseski izpisana volitev srenjskih odbornikov in njihnih namestnikov je bila tudi srečno končana; voljeni so bili, in sicer obče spoštovani posestnik Andrej Petelin iz zgornje Brezovice enoglasno kot župan, oba tudi obče spoštovana posestnika Juri Svete iz Presarja in Jožef Rogelj iz spodnje Brezovice pa s čezpolovičnostjo glasov ko srenjska svetovavca in so v tej lastnosti po končani volitvi v farni cerkvi v Presarju 23. t. m. pričamno ljudi in o pokanju možnarjev po versti očitno in slovesno gospodu fajmostru Janezu Rožiču prisego storili. S tem je bila volitev v zadovoljnost vsih popolnoma sklenjena.

V Presarju 23. vel. Serpana 1850.

Z ozeram na poziv, ki je bil 28. vel. Travnja t. l. št. 4409 po Ljubljanskih časnikih razglašen, se milosrečno ljudstvo še dalje Borovničanam, ki so 25. vel. Travnja pogoreli, vse svoje premoženje zgubili, še brez pohištva in verh tega zdaj še od griže nadlegovani žive, pomagati tim gorečeje prosí, ker doslejna pomoč še davno ni dostojna, nesrečnim revšino olajšati, in se je bati, da bo njih zdravje v hudim letnim času, ki se bliža, še bolj v nevarnosti, ker vse razrušene hiše še davno ne morejo dozidane biti.

C. k. okrajno poglavarstvo v Ljubljani 21. vel. Serpana 1850.

23. vel. Serpana 1850 je bil izdan in razposlan XVIII. del deželniga zakonika in vladniga lista za krajnsko kronovino, ki zapopade: Naznanjenje postav in ukazov v delih LXXXVII — XCV občniga deržavniga zakonika in vladniga lista. — Razpis c. k. deželne komisije za dohodnino na Krajnskim od 15. maliga Serpana 1850. Razjasnenje zastran ravnanja z dohodnino tistih, kateri se z dvema ali več započeti najnižjiga razreda dohodnine pečajo.

Politiške naznanila.

Cesarska naredba v višjem kassationalnem sodništvu na Dunaju.

(Konec.)

V. Notrajno vravnanje opravil višjiga in kassationalniga sodništva.

§. 27. Opravilni jezik višjiga in kassationalniga sodništva je navadno nemški, toraj bo vsaka predstava v nemškem jeziku, in v ravno tem jeziku bo to sodništvo svoje obloče izdajalo. Posebno zapisniki se morajo vedno v nemškem jeziku voditi. Ako je pa opravljanje v drugem kakor nemškem jeziku bilo, se mora odločba višjiga in kassationalniga sodništva ob enim z razlaganjem v tistem jeziku izdati, v katerem se je opravljal pri sodništvu perve prošnje, in zraven tudi v nemškem jeziku.

§. 28. Za zdaj, dokler se nova naredba ne izda, se izjemno dopusti, da se v kronovinah, ki niso dozdale bile pod dunajskim senatom višjega sodništva, pošiljajo predstave v civilnih in kazenskih opravilih pisane v tistem jeziku, v katerem se je opravljalo pri prvi prošnji, in odločba se bo dala v ravno tistem jeziku. *)

§. 29. Vse odločbe višjega in kassationalniga sodništva se imajo zaznamovati: „C. k. višji in kassationalno sodništvo in podpisati od perriga predsednika ali njegoviga namestnika (§. 12) kakor tudi od predsednika senata. Razzodbe vsih senatov imajo nadpis: „V imenu njegoviga veličanstva, avstrijanskiga cesarja.“ Razzodbo morajo po predpisu vsi udi kassationalniga oddelka podpisati, kteri so jo storili. Vse druge razzodbe se morajo razun zgorej imenovaniga podpisa, od svetovavca senata, v kterem so bile storjene, podpisati.

§. 30. Na pečatu c. k. višjega in kassationalniga sodništva stoji c. k. orel z nadpisom: Sigillum Caesareo-Regii Supremi Tribunalis.

§. 31. Vse odločbe višjega in kassationalniga sodništva, ki se po kazenskem sodniškem ravnanju od 17. januarja 1850 v javni seji ne razglase, se pošlejo višjim deželnim sodnistvam (distriktnim višjim ali apelacijnim sodnistvam), in po teh se bodo strankam naznanile.

§. 32. Posebna naredba bo vstanovila, kteri pravdosredniki bodo imeli pravico stranke pri višjem in kassationalnem sodnistvu zastopati.

VI. General-prokuratura pri višjem in kassationalnem sodnistvu.

§. 33. Pri višjem in kassationalnem sodnistvu se bo en general-prokurator namestil s potrebnim brojem namestnikov, ki se bodo general-advokati imenovali.

§. 34. Glede področja general-prokuratorja pri višjem in kassationalnem sodnistvu veljajo naredbe, ki so v obče izdane od delavnosti deržavniga nadomestništva.

§. 35. V njegovo področje spada posebno, da se vdeleži pri posvetovanju vsih po kazenskem redu od 17. januarja 1850 in na višji kassationalno sodništvo prišlih kazenskih prigodkih, kakor tudi vsih v §§. 6—10 zaznamovanih predmetov. V civilnih pravadah, ki pridejo na višji in kassationalno sodništvo, v kterih je v prvi in drugi prošnji predpisano posredovanje deržavniga zastopništva, se ima general-prokurator pri odločbi zaslišati.

§. 36. General-prokurator pri višjem in kassationalnem sodnistvu je višji čuvar prave edivosti in prave rabe postav. Na njem je tedaj, da sam službeno ali po nalogi ministra pravosodja za brambo postave prosi za vničenje kake kazenske odločbe, ko je osnovana na nepravi rabi postav. V civilnih pravadah ima, ako sliši, da se v raznih kronovinah kaka postava razno raztolmačuje, po predlogu ministra pravosodja predložiti, da se derži posebna plenarna seja višjega in kassationalniga sodništva (§. 21) in da se prepir razreši. Taka razzodba ima nižjim sodnistvam biti za raztolmačenje postav.

§. 37. General-advokati ali namestniki general-prokuratorja zamorejo, ako namesti general-prokuratorja upravljajo, vse njegove službene opravila postavno opravljati.

§. 38. General-prokurator pri višjem in kassationalnem sodnistvu je neposredno ministru pravosodja podveržen. On mu s koncam vsakiga leta naznani, koliko pravad se je doveršilo in koliko jih je še zaostalo konca leta pri viš-

jem in kassationalnem sodnistvu, ob enim mu tudi naznani, kako stoji in kako teče pravosodje in kako je zapazil pogreške v zakonotvorstvu in teku opravil.

§. 39. Naše ministerstvo ima naročbo to naredbo izvesti.

Dano v našem glavnem in prestolnem mestu Dunaju 7. augusta 1850.

Franc Josef, s. r.

Schwarzenberg. Kraus. Bach. Bruck. Schmerling. Thun. Csorich. Kulmer.

Plača oseb višjega in kassationalniga sodništva:

Broj oseb.	Službe.	Plača.		Stanovina stan in natura ali	Dotatek.	Red dnevnic.
		gold.	gold.			
1	Pervi predsednik	8000	2000	4000	—	II.
1	drugi predsednik	7000	1000	1000	—	III.
5	predsednikov	30000	5000	—	—	IV.
	s plačo po 6000 in stanovino po 1000 gld.					
48	svetovavcov, 24 s plačo po 5000 in stan. po 600 gld.	120000	14,400	—	—	V.
	24 svetovavcov pa s plačo po 4000 gld. in stanovino po 600 gld.	96000	14,400	—	—	V.
1	presidial-tajnik	1800	300	—	—	VII.
18	svetovavcov tajnik. 6 s plačo po 1500 gld. in stan 200 gld.	9000	1200	—	—	VIII.
	6 s plačo po 1200 gld. in stan. 200 gld.	7200	1200	—	—	
	6 pa s plačo po 1000 gld. in stanovino 200 gld.	6000	1200	—	—	
1	glavni tajnik (za vodjenje zapisnika in opravljanje	1800	300	—	—	VII.
3	tajniki s plačo po 1200 gld. in 200 gld. stanov.	3600	600	—	—	VIII.
1	arhivar	1800	300	—	—	VII.
2	arhivarska adjunkta s 1200 gld. plače in 200 gld. stan.	2400	400	—	—	VIII.
18	kancelistov: 6 s plačo po 900 gld. in stan. 200 gld.	5400	480	—	—	X.
	6 s plačo po 800 gld. in stanov. 80 gld.	4800	480	—	—	
	6 pa s plačo po 700 gld. in stan. 80 gld.	4200	480	—	—	
6	poslužiteljev svetovavstva s 500 gld. plače, 60 gld. stan.	3000	360	—	—	—
10	opravniških služabnikov s plačo 400 gld. in stan 50 gld.	4000	500	—	—	—
1	vratar 400 gld. plače	400	—	—	—	—
6	hišnih služabnikov s plačo po 300 gld. in stan. 30 gld.	1800	180	—	—	—
	Skupej	318200	44,780	5000	—	—
		44780				
		5000				
		367980				
	Razun tega začasno (za oger-sko-horvaško-erdeljske opravila)					
12	pisarjev s 900 gld. plače in 200 gld. stanov.	10,800	2400	—	—	VIII.
4	kancelisti s plačo po 700 gld. in stan. 80 gld.	2800	320	—	—	X.
	<i>Osebe in plača general-prokuratorie pri višjem in kassationalnem sodnistvu:</i>					
1	general-prokurator	6000	1000	1000	—	IV.
6	general-advokatov: 3 s 5000 g. plače, in 600 gld. stanovine	15000	1800	—	—	V.
	3 pa s 4000 gld. pl. in 600 g. stan.	12000	1800	—	—	
1	tajnik (za opravljanje pomočnih del)	1800	300	—	—	VII.
4	kancelisti: 2 s 800 gld. plače in 80 gld. stanovine	1600	160	—	—	X.
	2 pa s 700 gld. pl. in 80 g. stan.	1400	160	—	—	
4	poslužitelji s plačo 400 gld. in 50 gld. stanovine	1600	200	—	—	—
1	hišni služabnik s plačo 300 gld. in 30 gld. stanovine	300	30	—	—	—
	Skupej	39700	5450	1000	—	—
		5450				
		1000				
		46150				
	K temu pride še stanovina za vrede					15000 gold.
	Prilicni stroški pisarne in vredov (razsvitljenje in kurjava peči)					15000 "
	Hišne prilicne potrebe					1200 "
	Potni stroški in seljenje					2000 "
	Darila					4000 "
						37200 gold.

*) Pozneje naznani „Wiener Ztg.“ da se imajo besede „in odločba se bo dala v ravno tistem jeziku“, izpustiti.

Prehled.

I. Višji in kassationalno sodništvo (osebe):	
a) sistemizirano	367980 gold.
b) začasno	16320 „
II. General-prokuratura (osebe):	46150 „
III. Ostali strošek (stanovina za staniše vredov, razsvetljenje, kurjavo peči, pisarske potrebe itd.)	37200 „
	Vsiga skupaj 462650 gold.

Radetzky - brod.

Tudi naša dežela je kakor druge kronovine povabilu in zgledu Tersta sledila, in v Ljubljani in vsih kantonih naše domovine so se družbe ustanovile, ki doneske nabérajó, iz katerih se bo velik vojni brod z slavnim imenom „Radetzky“ napravil, in ta potem našimu ljubljenskim cesarju v dar dal.

Avstrijska armada je v zadnje-pretečenih letih svojo staro junaštvo in zvestobo slavno poterdila, in sinovi naše kronovine so se pod poveljem mnogo ljubljenskih vojskovodja Radetzkyga v prvih verstah tistih junakov bojevali, ktere po pravici rešitelje cesarstva imenujemo.

Na morju pa Avstrija ni tako močna, kakor so njeni sovražniki; potrebuje še velike moči, veliko bark. K temu tedaj se mora začeti narediti, bolji pa in srečnejši se ta ne mora vgoditi, kakor z tem, de zvesta ljubezen ljudstev njih cesarju prvi brod napravi, brod kateri bo ime moža nosil, pred katerim se vsi notranji in vunanji sovražniki Avstrije tresejo, ime Radetzky.

Z polnim zaupanjem v domoljubnost Krajevcev, in v njih spoštovanje do junaka, ki je naše sinove k zmagi in slavi napeljal, prosi Ljubljanska družba celo deželo za doneske k temu tako zelo potrebnemu početju.

Kdor domovino ljubi, kdor kaj pripomoči zamore, naj da, če ravno malo, vsak dar bo hvaležno sprejet; pokazati moramo sovražnikom cesarstva, de vsi Krajevci, kar nas je, od velikga do maliga enako čutimo za cesarja, za domovino; in kmalo jih bo Radetzky-brod prepričal, de v Avstriji je vse mogoče

Z edinjenim močem!

Od družbe za napravo Radetzky-broda.

Ljubljana 20. velk. serpana 1850.

Salomon Pradatsch.
predsednik. tajnik.

Jugoslavensko vseučiliše.

De je narodam omika, saj srednja stopnja omike zelo potrebna, se je od nekdanj spoznalo; le o tem se je mislilo, kako bi se ta narodna omika naj lože, naj popred in naj bolj v korenino pridobiti dala. Reklo se je, de dobre postave k temu naj več pomagajo; de pa temu ni tako se je kmalo prepričalo.

Reklo se je potem, de bi dobre vodila izrejenja otrok namen dosegle. Zastonj! Vodila niso ne serc požlahtile, ne razuma razjasnile. Pa osnovala so se vseučiliša, osnovala akademije in pripomočnik k omiki je bil najden; kar niso ne postave, ne izrejske vodila dosegle, se je zdaj po njih doveršilo in djansko pokazalo.

Kjer so se akademije in vseučiliša napravile je tista gosta megla nevednosti zginila in lepa zarja je zasvetila. V Parizu se je pričelo, kardinal Bihelieu je bil začetnik in francosko ljudstvo med vsimi prvo, ki je v kratkim na tako stopnjo izobraženosti prišlo, kakoršna se je le pri starih Atičanih in Korinčanih našla. Dobro napravljeno vseučiliše, bogata, obdarjena in podpirana akademija je to storila. Francoski izgled se je tudi drugot posnemal in kodar se je posnel, je luč omike zasijala — menj al bolj po razmeri popolnamasti vseučiliš in akademij. Povsot pa, kjer se te naprave al iz nemarnosti, al iz trparije al iz nezmožno-

sti niso ustanovile, je stara nevednost sploh ostala, al pa se je k večimu v oterpanjenost in omamljenje za vse narodno premenila. De pa tudi to stanje ni ravno dobro, koristno in pravo smo se dostikrat te leta prepričali, ki se je tako pogosto čez zaspanost naših mest, čez otožnost in bi rekli dušno smert nekterih stanov tožilo. Pa temu žalostnemu stanju se ni nikakor čuditi. Saj ni bilo pripomočka mu v okom priti, saj ni bilo orodja ga odverniti, saj ni bilo studenca, ki bi bil s svojo bistro vodo kalne mlake očistil. Imeli smo mi Jugoslaveni le gimnazije, le slabo osnovane štir normalne in osem gimnazijalnih šol, kjer se je večidel če hočemo po pravici govoriti le za silo brati in pisati in še ne za silo računati navadilo. Gimnazij ni vir narodne izobraženosti; je le (in še ne velika) pomoč za štacnarje, molarje in pisarje. Kdor pa se hoče zares omikati, mora več kot samo gimnazij obiskati, mora iti na vseučiliše, na akademijo, na druge takšne naprave. Kdor ne bo tega storil in bo svoj gimnazij za non plus ultra imel, si ne bo večidel še toliko v glavo vbil, de bi se semi doctus al po našim puhoglavcem imenovati smel, če si ne bo, kar tako malokteri stori, še sam kaj prizadjal. Pa ravno mi Jugoslaveni imamo le gimnazije in nobeniga vseučiliša. Kar sim rekel, ravno od nas velja. De nismo divjaki in če se nam prav včas očita, barbari, je gotovo; male šole so overle, de bi bili tako delječ zaostali. Pa visoke, pa obsirne, pa splošne omike, ki bi vse stanove prešinila in saj visokeji popolnoma obsegla, pri nas ni in je biti ne more brez dobro osnovaniga vseučiliša. Tega nam je potreba, kot ribi vode, kot ptici zraka, kot človeku, ki hoče v pravim pomenu človek biti, vede glave in bistriga uma.

(Konec sledi.)

Avstrijsko cesarstvo.

Ljubljana 23. velkiga serpana. Od našiga zadnjiga poročila v 40. listu časnika, po katerim smo dokončano volitev županov in odbornikov v 53 soseskah naše kronovine naznanili smo do današnjiga dne družih 123 srenj zvedili, v kterih je tudi že volitev in prisega isvoljenih dokončana. Po tim takim je že 175 sosesk osnovanih in to število se vsak dan množi.

Ovirki v kamenškim kantonu, kterih vzhod sodnjska komisija preiskuje, so z blagovoljnim besednim in natisnjenim podučenjcem našiga gospoda poglavarja pregnani, tako de so tudi v tistih soseskah, ki so se nar bolj opotavljale volitev in prisega dognane. Nove tode majhne pomote pa so se le v novomeškem kantonu, kjer izvoljeni ene soseske niso hotli priseči, in v Čerovoljim, kjer že po storjeni prisegi se izvoljeni odborniki 12 sosesk niso v prisežnim protokolu podpisati hotli, primerile, pomote, kterim bo kmalo boljši misel sledila.

Zadnjič še opomnimo, de je Ljubljanska mestna srenja imenike volivcev 22. t. m. k splošnim ogledu sestavila, in tedaj smemo tudi v glavnim mestu zgodnje osnove soseske pričakovati.

Ljubljana. Za gotovo zvemo po pismu iz Dunaja, de pride v kratkem kazenska postava za celo cesarstvo na svitlo. Nje moč se prične 1. januarja 1851, obseže 296 §§. pod imenom: „Kazenska postava čez hudodel-

stva, pregreške in prestopke. To je večidel ponatisnjen, tu in tam popravljen, iz pozneje dodanih ukazov pomnožen kazenski zakonik 3. septembra 1803.

Mengeš. Uni dan so se pri nas okoli kmetje tiste resnice prepričali, ki so jim jo dostikrat poštene, vedni in pravični ljudje pravili, ki so jo pa z večim delam vsih kmetov tako neradi verjeli. Zlo bi bil popred tisti naletel, ki bi bil tiste zgrajače in kmečke goljufe, v sramoto pripraviti hotel, ki so se za oskerbnike ljudi razglasili, jih sleparili in jih dolgo za nos vodili. Tudi v neki vasi blizo Kamneka je bil en tak zgrajač in podpihovavec, ki je brez prechanja kmete šuntal. Ako so mu gosposke žugale, je še veliko ošabniši postal, ker je rekel, de cesar in on eno pravita, de pa gospoda stari jarm zopet nakloniti hoče, kar jo bo pa fratalo. Zgovoril se je tudi z drugimi šuntarji bližnjih in daljnih krajev in je z njimi sklep storil, se pred ko mogoče nadležnih gosposk znebiti. V ta namen so ti možaki nakanili, na Dunaj iti, de bi sam Cesar njih bledenje in trobezvanje poterdil. Berž so za to pot zneske nabirali, ki so jim slasti v Gradcu zlo prav prišli, kjer se jih je mnogo od trópe zgubilo. Če jih je na Dunaj kaj prišlo, ne vem. Ko so jih pozneje zastran tega kmetje popraševali so vsi rekli, de so pri Ferdinandu samim bili, ki jim je merzliga zajca iz omarice na mizo postavil med tem ko jim je gostoljubna Mariana po majoliko nar boljšiga prosekarja šla. Nekteri ljudje so jim toliko bolj verjeli, ker so ti oskerbniki tudi zanaprej pri vsim vpitju zvonec nosili in eno za drugim: Vse, vse proč! trobili.

Med tistimi izvoljenimi dunajskimi popotniki je bil naš zgrajač, ki je bil po misli mnogih tak tič, de mu je bil le še eden v dobovski fari par. Pa kaj se zgodi? Ta korenjak izroči hišo svojimu sinu, in mu potem ni moglo ravno nar boljši gosti, ker je iskal, kam za kakšniga pisarčika priti. Želja se mu res dopolni, pa s pisarčkam se ni več demagog stregel. Ta človek je zdaj z eno besedo nar hujši zaničevavec kmetov postal, ki bi jim rad škodoval, kjer in kadar bi jim le mogel. V eni vasi blizo Mengša niso ljudje vedili, kaj nove srenjske volitve pomenijo. Tedej so se sem in tje pričkali. Zdaj pride naš preoblečen pisarček, h kterimu se ljudje s starim zaupanjem obernejo in ga prašajo, de naj jim to reč razloži. On pa ne čerhne, temuč molče vse pogovore poslušaj in si tiste, ki so se tem rečem se ve de iz nevednosti kolčka opotavljali, napiše, jih potem kot podpihovavce razglasi in v veliko nevarnost pravdanja spravi. Tako izverstniga hudobneža ne bo nihče izgovarjal. Kmetam so se oči odperle, de jih ne bo gotovo nihče več presleparil. Ti aposteljni so pri ljudeh popolnoma vero zgubili, ker se je spoznalo, kako oni srečo kmetov išejo. Nar boljši duh veje zdaj po naši celi dolini, zakaj šuntarji, naj bodo kdor hočejo, se več ne poslušajo. —

Austrijska. Vsim kantonskim gosposkam je ukazano, de naj popis za vojaški stan pripravnih mladenčev ob prihodnjim novim letu začno, tako de bo o začetku svečana prihodnjiga leta povsod dokončan.

Razne naznanila.

— Naš znani misionar Knoblehar je zdaj v Ljubljani. — V nedeljo je prišel gerški kralj v Ljubljano, v pondelik pa se je na Dunaj podal.

— Od 4. do 11. augusta je bilo v Pragi 22 oseb na koleri bolnih, med temi jih je 15 na novo zbolelo. Ozdravilo se jih je 5, umrlo jih je 8, 9 pa je še bolnih ostalo.

